

บทที่ 5

วิเคราะห์ประเภทและปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ทางนำ

หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ที่นำมาวิเคราะห์ประเภทและปริมาณพื้นที่ของเนื้อหา มีทั้งสิ้น 130 ฉบับ ในระยะเวลา 10 ปีคือ พ.ศ. 2526-2535 เนื้อหาที่นำมาวิเคราะห์หมายรวมถึง สาร ทั้งฉบับที่ปรากฏอยู่ในรูปของข่าว บทความ คอลัมน์หรือ สาร ที่อยู่ภายใต้หัวข้อเรื่องหมวดหมู่ อย่างไรก็ตามหนึ่งตามแต่หนังสือพิมพ์จะกำหนดไว้ การแบ่งประเภทเนื้อหา พิจารณาจากประเด็นหลักของเนื้อเรื่องนั้นว่าจัดอยู่ในเนื้อหาประเภทใด แม้ข้อความนั้นจะมีความสลับซับซ้อนก็จะพิจารณาเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น แล้วนำมาวัดพื้นที่โดยคิดเป็นคอลัมน์นิ้ว (1 คอลัมน์นิ้วเท่ากับเนื้อที่คอลัมน์กว้าง 1 นิ้ว ยาว 1 นิ้ว) นำเสนอข้อมูลในรูปของร้อยละ (Percentage)

จากผลการศึกษาหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ตั้งแต่ พ.ศ. 2526-2535 พบว่าพื้นที่ของหนังสือพิมพ์ 130 ฉบับ เท่ากับ 178,543.25 คอลัมน์นิ้ว เนื้อหาที่พบมีหลายประเภทแยกย่อยเป็นจำนวนมาก การแจกแจงให้เห็นประเภทเนื้อหาอย่างแยกย่อยนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเสนอข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ซึ่งจะนำมาอภิปรายในภายหลัง

ประเภทเนื้อหาที่พบ ได้แก่

ประเภทข่าวหนัก (Hard News)

1. การเมือง
2. สังคม*
3. กฎหมาย
4. เศรษฐกิจ

---

*สังคม หมายถึง เหตุการณ์หรือประเด็นที่มีผลกระทบในระดับกว้างหรือสังคม มีคุณค่าของข่าว เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการเวนคืนที่ดิน

5. ต่างประเทศ
6. ศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม
7. การศึกษา
8. วัฒนธรรมประเพณี
9. วิทยาศาสตร์
10. บทบรรณาธิการ
11. บุคคล
12. ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร
13. คมนาคม
14. การท่องเที่ยว
15. แรงงาน
16. สิ่งแวดล้อม
17. อุปโภค-บริโภค
18. เยาวชน
19. สตรี
20. สาธารณสุข-การแพทย์
21. การเกษตร
22. สถาบัน-องค์กร

ประเภทข่าวเบา (Soft News)

1. อาชญากรรม
2. สังคมทั่วไป*
3. การ์ตูน

---

*สังคมทั่วไป หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ในสังคม เช่น การกุศล การอภิปราย ข่าวบริการสังคม ชุบชิบบุคคล

4. ปกิณกะชีวิต
5. Human Interest
6. ศิลปะ-ภาพยนตร์-กลอนกวี-เรื่องสั้น
7. อุบัติเหตุ-ภัยธรรมชาติ
8. สารคดี
9. กีฬา
10. มห้ศจรรย-ปาฎิหาริย

เนื้อหาอื่นๆ

1. โฆษณา
2. ประกาศของหนังสือพิมพ์
3. จดหมายจากผู้อ่าน
4. ภาพ
5. เนื้อหาอื่นๆ ที่ไม่สามารถจัดอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งได้ เช่น สารสนอวยพร

เนื่องในโอกาสต่างๆ

ปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ทางนำ

พื้นที่ของหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" จำนวนรวมทั้งหมด คิดเป็นพื้นที่เท่ากับ 178,543.25 คอลัมน์นิ้ว (100%) สามารถแจกแจงประเภทและปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาเป็นรายปี และยอดรวม 10 ปีได้ ดังที่จะแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2526

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหน้า	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	ต่างประเทศ	9.86	1	สังคมทั่วไป	4.70
2	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	8.12	2	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	2.34
3	บุคคล	7.91	3	กีฬา	2.03
4	สตรี	5.93	4	การ์ตูน	1.98
5	เยาวชน	5.67	5	ปกิณกะชีวิต	1.54
6	การเมือง	4.50	6	อาชญากรรม	0.83
7	เศรษฐกิจ	4.28	7	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.19
8	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	2.96	8	Human Interest	0.00
9	การศึกษา	2.91	9	สารคดี	0.00
10	สังคม	2.41	10	ปาฏิหาริย์-มหัศจรรย์	0.00
11	วัฒนธรรม-ประเพณี	2.03			13.61
12	สถาบัน-องค์กร	1.58			
13	บทบรรณาธิการ	1.49			
14	วิทยาศาสตร์	0.86			
15	สาธารณสุข-การแพทย์	0.79			
16	การเกษตร	0.22			
17	กฎหมาย	0.16			
18	คมนาคม	0.09			
19	แรงงาน	0.08			
20	การท่องเที่ยว	0.00			
21	สิ่งแวดล้อม	0.00			
22	อุปกณ์บริโภค	0.00			
		61.85			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	ภาพ	12.96
2	โฆษณา	8.43
3	ประกาศ	1.65
4	จดหมายจากผู้อ่าน	0.95
5	อื่นๆ	0.55
		24.54

ปี 2526

หากพิจารณาในภาพรวม พบว่า เสนอข่าวหนัก 61.85% ข่าวเบา 13.61% โฆษณา 8.43% ภาพ 12.96% อื่นๆ (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์และเนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 3.15%

เนื้อหาที่พบว่า มีการนำเสนอมากที่สุด โดยไม่นำมาเปรียบเทียบกับภาพและโฆษณา คือ ข่าวต่างประเทศ (9.86%) เนื้อหาที่เสนอน้อยที่สุดคือ ข่าวแรงงาน (0.08%)

ไม่พบเนื้อหาต่อไปนี้คือ Human Interest สารคดี การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม ภูมิภาค-บริโคม ปาฐกถารีย์ - มหัทศจรีย์

ข่าวสารที่นำเสนอในปี 2526 มีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ ข่าวการเมืองจะนำเสนอในสัดส่วนที่ยังไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจาก "ทางนำ" อยู่ในช่วงของการเริ่มต้นกิจการ จึงยังไม่มีนักข่าวประจำภูมิภาค โดยเฉพาะในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งข่าวที่เกิดขึ้น ณ พื้นที่นั้นมักเป็นประเด็นทางการเมือง เนื้อหาที่นำเสนอในปีนี้เป็นส่วนใหญ่จะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกรุงเทพฯ และเน้นหนักไปในด้านเยาวชน สตรี บทความทางวิชาการ และบทความเกี่ยวกับศาสนา

ข่าวคราวเกี่ยวกับเยาวชนที่พบมากในระยะนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะทีมงานเคยคลุกคลีกับกิจกรรมนักศึกษา จึงมีความใกล้ชิดกับแหล่งข่าวในแวดวงนี้ และกิจกรรมของเยาวชนยังคงอยู่ในความสนใจของทีมงาน

ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับสตรี "ทางนำ" ได้เสนอในปริมาณที่มากพอสมควร ทั้งนี้สืบเนื่องจากการตื่นตัวเรื่องการคลุม "ฮิญาบ" ของสตรีไทยมุสลิมในเวลานั้น ประเด็นที่เสนอมักเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของการแต่งกายมิดชิดตามหลักการอิสลาม หน้าที่ของสตรีที่มีต่อครอบครัวและสังคมส่วนรวม สตรีผู้กล้าแกร่งในประวัติศาสตร์อิสลาม เป็นต้น ประกอบกับทีมงานเองเคยมีความประสงค์ที่จะออกหนังสือเกี่ยวกับสตรีชื่อ "แม่บ้านมุสลิม" แต่มีอุปสรรคบาง

ประการไม่สามารถจัดทำได้ เมื่อมาออกหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" จึงเสนอเรื่องสตรีอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ผู้ที่รับผิดชอบหน้าสตรีก็เป็นสตรีมุสลิมที่ตื่นตัวตอบรับอุดมการณ์อิสลามอย่างเต็มที่

สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา จริยธรรม ศีลธรรม นำเสนอเป็นจำนวนมากเช่นกัน สืบเนื่องจากการได้รับความร่วมมือจากนักวิชาการสงบทความเกี่ยวกับหลักการอิสลามมาร่วมอย่างมากมาย เพราะเห็นว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่แปลกใหม่น่าสนใจกว่าหนังสือพิมพ์ในยุคก่อนๆ (อรุณ วิทยานนท์, สัมภาษณ์, 6 เมษายน 2538)

นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว บรรยากาศของสังคมมุสลิมในยุคนั้น กำลังตื่นตัวเกี่ยวกับอุดมการณ์อิสลาม ซึ่งเป็นผลพวงจากการปฏิวัติอิสลามในประเทศอิหร่าน "ทางนำ" จึงมุ่งเสนอเนื้อหาด้านศาสนา จริยธรรม ศีลธรรม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในเวลานั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2527

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหนัก	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	ต่างประเทศ	12.46	1	สังคมทั่วไป	5.91
2	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	7.41	2	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	2.10
3	สังคม	5.15	3	อาชญากรรม	1.27
4	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	4.55	4	การ์ตูน	0.82
5	วัฒนธรรม-ประเพณี	3.63	5	ปกิณกะชีวิต	0.57
6	สตรี	3.53	6	กีฬา	0.52
7	เยาวชน	3.16	7	Human Interest	0.12
8	บุคคล	2.93	8	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.11
9	การศึกษา	2.75	9	สารคดี	0.00
10	บทบรรณาธิการ	2.31	10	ปาฐกถาพิเศษ-มหัศจรรย์	0.00
11	เศรษฐกิจ	1.90			11.42
12	สถาบัน-องค์กร	1.69			
13	สาธารณสุข-การแพทย์	1.33			
14	การเมือง	1.30			
15	วิทยาศาสตร์	0.46			
16	กฎหมาย	0.39			
17	การเกษตร	0.27			
18	อุปโลกบริโลก	0.26			
19	แรงงาน	0.25			
20	คมนาคม	0.00			
21	การท่องเที่ยว	0.00			
22	สิ่งแวดล้อม	0.00			
		55.73			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	โฆษณา	14.60
2	ภาพ	13.84
3	ประกาศ	2.94
4	อื่นๆ	0.83
5	จดหมายจากผู้อ่าน	0.67
		32.88

ปี 2527

เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่า เสนอข่าวหนัก 55.73 % ข่าวเบา 11.42 % โฆษณา 14.60% ภาพ 13.84% อื่นๆ (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์ เนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 4.44 %

เนื้อหาที่พบว่า มีการนำเสนอมากที่สุด โดยไม่นำมาเปรียบเทียบกับภาพและโฆษณา คือ ข่าวต่างประเทศ 12.46% และเนื้อหาที่เสนอน้อยที่สุดคือ อุบัติเหตุ-ภัยธรรมชาติ 0.11 %

เนื้อหาที่ไม่พบคือ สารคดี การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม ภาพยนตร์ ปาฐกถารีย์- มหัทศจรรย์ คมนาคม

ข่าวสารที่นำเสนอในปี 2527 เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับปี 2526 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายใดๆทั้งสิ้น

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2528

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหลัก	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	ต่างประเทศ	9.06	1	สังคมทั่วไป	4.52
2	การเมือง	8.84	2	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	1.19
3	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	8.31	3	การ์ตูน	1.17
4	สังคม	3.92	4	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.48
5	วัฒนธรรม-ประเพณี	3.58	5	อาชญากรรม	0.34
6	การศึกษา	3.55	6	Human Interest	0.09
7	บุคคล	3.13	7	กีฬา	0.07
8	เยาวชน	3.02	8	ปกิณฑกะชีวิต	0.00
9	สถาบัน-องค์กร	2.72	9	สารคดี	0.00
10	สาธารณสุข-การแพทย์	2.54	10	ปฎิทิน-มัทศจรรย	0.00
11	สตรี	2.51			7.86
12	เศรษฐกิจ	2.40			
13	บทบรรณาธิการ	2.04			
14	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	1.82			
15	อุปกอบริโภค	1.02			
16	การเกษตร	0.17			
17	แรงงาน	0.06			
18	กฎหมาย	0.05			
19	วิทยาศาสตร์	0.00			
20	คมนาคม	0.00			
21	การท่องเที่ยว	0.00			
22	สิ่งแวดล้อม	0.00			
		58.74			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	ภาพ	15.16
2	โฆษณา	13.69
3	ประกาศ	2.87
4	จดหมายจากผู้อ่าน	1.27
5	อื่นๆ	0.42
		33.41

ปี 2528

เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่า เสนอข่าวหนัก 58.74 % ข่าวเบา 7.86 % โฆษณา 13.69 % ภาพ 15.16 % อื่นๆ (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์และเนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 4.56 %

พบว่าข่าวต่างประเทศ มีปริมาณการนำเสนอสูงสุดคือ 9.06% และเนื้อหาที่พบน้อยที่สุดคือ กฎหมาย 0.05 %

เนื้อหาที่ไม่ปรากฏคือ ปกิณกะชีวิต คมนามคม วิทยาศาสตร์ สารคดี การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม มหัทศจรย-ปาฏิหาริย์

ข่าวสารที่นำเสนอในปี 2528 มีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ เนื้อหาประเภทการเมืองการปกครอง เพิ่มสูงขึ้นเป็นอันดับที่สองรองจากข่าวต่างประเทศ โดยในสองปีที่ผ่านมา ข่าวสารด้านการเมืองการปกครองจะอยู่ในลำดับที่ 6 และ 14 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ในปีนี้เกิดเหตุการณ์ขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประชาชนในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับรัฐบาล ซึ่งสืบเนื่องมาจากการใช้นโยบายการปกครองที่ส่งผลกระทบต่อหลักการอิสลามหลายประการ เช่น นโยบายการคุมกำเนิด การเปลี่ยนชื่อชาวไทยมุสลิมและสถานที่ต่างๆในท้องถิ่นจากภาษาอาหรับและภาษามลายูที่ประชาชนนิยมใช้กัน ให้เป็นภาษาไทย การไม่ได้รับสิทธิในการแต่งกายตามหลักศาสนาของสตรีไทยมุสลิม นโยบายการตั้งพระพุทธรูปในเขตที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นต้น เหตุการณ์ต่างๆเหล่านี้นำไปสู่การชุมนุมประท้วงของชาวบ้าน และเป็นข่าวใหญ่ในหนังสือพิมพ์ "ทางนำ"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2529

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหลัก	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	ต่างประเทศ	13.53	1	สังคมทั่วไป	2.98
2	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	13.49	2	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	1.01
3	การเมือง	11.63	3	การ์ตูน	0.81
4	บุคคล	5.10	4	Human Interest	0.59
5	วัฒนธรรม-ประเพณี	4.71	5	อาชญากรรม	0.14
6	เยาวชน	2.55	6	กีฬา	0.00
7	บทบรรณาธิการ	1.96	7	ปกิณกะชีวิต	0.00
8	สังคม	1.85	8	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.00
9	การศึกษา	1.79	9	สารคดี	0.00
10	วิทยาศาสตร์	1.72	10	ปาฏิหาริย์-มหัศจรรย์	0.00
11	กฎหมาย	1.55			5.53
12	สาธารณสุข-การแพทย์	1.42			
13	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	1.29			
14	สถาบัน-องค์กร	1.12			
15	สตรี	0.81			
16	เศรษฐกิจ	0.52			
17	อุปกโศกบริโศก	0.43			
18	การเกษตร	0.00			
19	คมนาคม	0.00			
20	แรงงาน	0.00			
21	การท่องเที่ยว	0.00			
22	สิ่งแวดล้อม	0.00			
		65.47			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	รวมภาพ	12.89
2	โฆษณา	11.60
3	จดหมายจากผู้อ่าน	2.27
4	ประกาศ	2.13
5	อื่นๆ	0.11
		29.00

ปี 2529

หากพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า เสนอข่าวหนัก 65.47 % ข่าวเบา 5.53 % โฆษณา 11.60% ภาพ 12.89 % อื่นๆ (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์ และเนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 4.51 %

พบว่าข่าวต่างประเทศ มีปริมาณการนำเสนอสูงสุด 13.53% ส่วนเนื้อหาที่เสนอน้อยที่สุด คือ ข่าวอาชญากรรม โดยนำเสนอเพียง 0.14%

เนื้อหาที่ไม่ปรากฏคือ ปกิณกะชีวิต คมนามคม อุบัติเหตุ-ภัยธรรมชาติ สารคดี การท่องเที่ยว แรงงาน สิ่งแวดล้อม กีฬา การเกษตร มหัศจรรย์-ปาฏิหาริย์

ข่าวสารที่นำเสนอในปี 2529 มีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ เนื้อหาทางด้านการเมืองการปกครองยังคงเสนอในปริมาณที่สูง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก เหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในเขตชายแดนภาคใต้ในปี 2528 หลายเหตุการณ์ยังไม่สามารถแก้ไขได้ และยืดเยื้อมาจนถึงปี 2529 อาทิเช่น ปัญหาการแต่งกายของสตรีไทยมุสลิม นโยบายการคุมกำเนิด เป็นต้น

นอกจากข้อสังเกตเกี่ยวกับเนื้อหาทางการเมืองการปกครองแล้ว ยังพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับสตรีลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เพราะว่าบุคลากรซึ่งเป็นผู้หญิงและดูแลหน้าสตรีได้ลาออก จึงทำให้การหาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาทางด้านสตรีชุลกชลักไปบ้างในช่วงนี้

ศูนย์วิจัยทรัพย์สิน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2530

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหลัก	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	ต่างประเทศ	12.50	1	สารคดี	5.61
2	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	7.53	2	สังคมทั่วไป	5.35
3	บุคคล	7.15	3	ปฎิทิน-มัทศจรรย์	1.16
4	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	4.67	4	ปฎิทินชีวิต	1.14
5	การศึกษา	4.66	5	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	1.01
6	เยาวชน	4.16	6	อาชญากรรม	0.57
7	สังคม	3.73	7	การ์ตูน	0.35
8	สตรี	2.83	8	Human Interest	0.34
9	วัฒนธรรม-ประเพณี	2.08	9	กีฬา	0.30
10	กฎหมาย	1.71	10	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.00
11	การเมือง	1.39			15.83
12	สาธารณสุข-การแพทย์	1.36			
13	บทบรรณาธิการ	1.06			
14	อุปกโศกบริโศก	0.99			
15	วิทยาศาสตร์	0.72			
16	เศรษฐกิจ	0.69			
17	การเกษตร	0.21			
18	สถาบัน-องค์กร	0.15			
19	แรงงาน	0.13			
20	คมนาคม	0.04			
21	การท่องเที่ยว	0.00			
22	สิ่งแวดล้อม	0.00			
		57.76			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	รวมภาพ	15.32
2	โฆษณา	5.41
3	ประกาศ	4.50
4	จดหมายจากผู้อ่าน	1.51
5	อื่นๆ	0.14
		26.88

ปี 2530

หากพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า เสนอข่าวหนัก 57.76 % ข่าวเบา 15.83 % โฆษณา 5.41 % ภาพ 15.32 % อื่นๆ (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์และ เนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 6.15 %

เนื้อหาที่พบว่ามี การนำเสนอมากที่สุด คือ ข่าวต่างประเทศ 12.5% ส่วนเนื้อหาที่นำเสนอ น้อยที่สุดคือ ข่าวกีฬา 0.30 %

เนื้อหาที่ไม่ปรากฏคือ อุบัติเหตุ-ภัยธรรมชาติ การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม

ข่าวสารที่นำเสนอในปี 2530 มีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ เนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง การปกครองมีปริมาณลดลงเหลือเพียง 1.39% ทั้งนี้เป็นเพราะสถานการณ์ในภาคใต้ที่เกิดขึ้นในลักษณะที่กระทบต่อหลักศาสนาและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมได้คลี่คลายลงจนเหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ

นอกจากนี้ยังพบว่าในปี 2530 ได้ปรากฏเนื้อหาประเภทสารคดีขึ้นมา ซึ่งก่อนหน้านี้จะไม่พบเนื้อหาประเภทสารคดีแต่อย่างใด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเป็นช่วงที่ "ทางนำ" ปรับปรุงเนื้อหาไม่ให้เคร่งเครียดจนเกินไป ด้วยการเปิดหน้า "เปิดโลกทางนำ" ขึ้น เสนอสารคดีเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทั้งในประเทศไทยและในกลุ่มประเทศมุสลิม

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2531

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหนัก	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	การเมือง	11.07	1	สังคมทั่วไป	5.03
2	ต่างประเทศ	9.35	2	สารคดี	2.62
3	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	8.52	3	อาชญากรรม	1.01
4	วัฒนธรรม-ประเพณี	7.75	4	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.64
5	สังคม	4.17	5	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	0.54
6	สตรี	3.57	6	ปกิณกะชีวิต	0.29
7	เยาวชน	3.25	7	Human Interest	0.26
8	การศึกษา	2.40	8	กีฬา	0.00
9	วิทยาศาสตร์	2.27	9	การ์ตูน	0.00
10	สถาบัน-องค์กร	1.77	10	ปาฐกถารีย์-มหัศจรรย์	0.00
11	เศรษฐกิจ	1.48			10.39
12	บุคคล	1.14			
13	บทบรรณาธิการ	1.08			
14	กฎหมาย	0.39			
15	สาธารณสุข-การแพทย์	0.36			
16	การเกษตร	0.35			
17	การท่องเที่ยว	0.31			
18	อุปกณ์คดี	0.21			
19	แรงงาน	0.12			
20	คมนาคม	0.04			
21	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	0.00			
22	สิ่งแวดล้อม	0.00			
		59.60			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	ภาพ	20.22
2	โฆษณา	4.60
3	ประกาศ	3.70
4	อื่นๆ	1.06
5	จดหมายจากผู้อ่าน	0.96
		30.54

ปี 2531

หากพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า เสนอข่าวหนัก 59.60 % ข่าวเบา 10.39 % โฆษณา 4.60 % ภาพ 20.22 % อื่น (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์ และเนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 5.72%

เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ การเมือง การปกครอง 11.07% ส่วนเนื้อหาที่พบน้อยที่สุดคือ คมนามคม .04%

เนื้อหาที่ไม่ปรากฏคือ การ์ตูน ประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ศิลปะ-ภาพยนตร์-กลอน กวี-เรื่องสั้น กีฬา มหัศจรรย์-ปาฏิหาริย์

ข่าวสารที่น่าเสนอในปี 2531 มีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ เนื้อหาประเภทการ์ตูนเริ่มขาดหายไป ทั้งนี้เนื่องจากผู้อ่านที่เคยส่งการ์ตูนล้อสังคมมาให้ “ทางนำ” อยู่เป็นประจำไม่ได้ทำหน้าที่นี้อีกต่อไป และ “ทางนำ” ก็ขาดบุคลากรที่จะมารับผิดชอบงานทางด้านนี้ ซึ่งส่งผลให้ “การ์ตูน” ในปีถัดไป เริ่มลดจำนวนลงและยกเลิกไปในที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2532

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหลัก	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	การเมือง	12.69	1	สังคมทั่วไป	5.01
2	ต่างประเทศ	9.38	2	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	2.94
3	บุคคล	7.31	3	สารคดี	2.60
4	สถาบัน-องค์กร	4.52	4	อาชญากรรม	1.25
5	วัฒนธรรม-ประเพณี	4.44	5	ปกิณฑกะชีวิต	1.24
6	สังคม	4.05	6	Human Interest	0.87
7	เศรษฐกิจ	3.52	7	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.57
8	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	2.76	8	การ์ตูน	0.11
9	การศึกษา	2.00	9	กีฬา	0.00
10	สตรี	1.37	10	ปาฏิหาริย์-มหัศจรรย์	0.00
11	บทบรรณาธิการ	1.18			14.59
12	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	1.09			
13	สาธารณสุข-การแพทย์	0.80			
14	กฎหมาย	0.67			
15	เยาวชน	0.45			
16	การเกษตร	0.35			
17	วิทยาศาสตร์	0.32			
18	การท่องเที่ยว	0.13			
19	คมนาคม	0.06			
20	อุปโลกบรีโคค	0.06			
21	แรงงาน	0.00			
22	สิ่งแวดล้อม	0.00			
		57.15			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	ภาพ	16.34
2	โฆษณา	8.64
3	ประกาศ	2.33
4	อื่นๆ	0.90
5	จดหมายจากผู้อ่าน	0.00
		28.21

ปี 2532

หากพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า เสนอข่าวหนัก 57.15 % ข่าวเบา 14.59 % โฆษณา 8.64 % ภาพ 16.34 % อื่นๆ (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์และ เนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 3.23 %

เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ การเมือง การปกครอง 12.69% ส่วนเนื้อหาที่พบน้อยที่สุดคือ คมนามคม และบริโศค-อุปโศค .06%

เนื้อหาที่ไม่ปรากฏคือ จดหมายจากผู้อ่าน แรงงาน สิ่งแวดล้อม กีฬา มหัตศจรรย์-ปาฏิหาริย์

ข่าวสารที่น่าเสนอในปี 2532 มีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ เนื้อหาเกี่ยวกับเยาวชนมีปริมาณลดลงอย่างมาก คือเหลือเพียง 0.45% สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากหน้า "เยาวชน" ถูกยกเลิกไป เพราะขาดบุคลากรที่จะมารับผิดชอบงานทางด้านนี้ คงเหลือแต่ข่าวคราวของเยาวชนที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ แต่เดิมนั้นเนื้อหาเกี่ยวกับเยาวชนมีเป็นจำนวนมากเนื่องจากมีหน้าสำหรับเยาวชนโดยเฉพาะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2533

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหน้า	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	ต่างประเทศ	15.33	1	สารคดี	4.76
2	การเมือง	10.03	2	สังคมทั่วไป	2.19
3	สังคม	5.91	3	อาชญากรรม	1.47
4	วัฒนธรรม-ประเพณี	3.60	4	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	1.21
5	สถาบัน-องค์กร	3.06	5	Human Interest	0.64
6	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	3.05	6	ปกิณฑะชีวิต	0.32
7	การศึกษา	3.03	7	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.26
8	เศรษฐกิจ	3.01	8	การ์ตูน	0.00
9	สตรี	2.31	9	กีฬา	0.00
10	บทบรรณาธิการ	1.91	10	ปาฏิหาริย์-มหัศจรรย์	0.00
11	บุคคล	1.75			10.85
12	เยาวชน	0.37			
13	สาธารณสุข-การแพทย์	0.37			
14	คมนาคม	0.35			
15	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	0.29			
16	อุปกอบริโภค	0.25			
17	การท่องเที่ยว	0.09			
18	แรงงาน	0.03			
19	กฎหมาย	0.00			
20	วิทยาศาสตร์	0.00			
21	การเกษตร	0.00			
22	สิ่งแวดล้อม	0.00			
		54.74			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	ภาพ	16.63
2	โฆษณา	11.08
3	ประกาศ	4.91
4	จดหมายจากผู้อ่าน	0.86
5	อื่นๆ	0.61
		34.09

ปี 2533

หากพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า เสนอข่าวหนัก 54.74 % ข่าวเบา 10.85 % โฆษณา 11.08 % ภาพ 16.63 % อื่นๆ (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์และเนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 6.38 %

เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ ต่างประเทศ 15.33% ส่วนเนื้อหาที่พบน้อยที่สุดคือ แรงงาน 0.03%

เนื้อหาที่ไม่ปรากฏคือ กฎหมาย การทูต วิทยาศาสตร์ แรงงาน กีฬา การเกษตร สิ่งแวดล้อม ปาฐกถารีย์-มหัศจรรย์

ข่าวสารที่น่าเสนอในปี 2533 ไม่มีประเด็นใดที่น่าพิจารณาเป็นพิเศษ การเสนอข่าวสารเป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่พบการเปลี่ยนแปลงใดๆที่แตกต่างอย่างเด่นชัดเมื่อเปรียบเทียบกับ การเสนอข่าวสารในปีที่ผ่านมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2534

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหนัก	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	ต่างประเทศ	16.13	1	สารคดี	3.84
2	การเมือง	5.72	2	อาชญากรรม	2.36
3	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	4.28	3	สังคมทั่วไป	2.09
4	การศึกษา	3.53	4	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	1.65
5	สังคม	3.43	5	ปกิณฑกะชีวิต	0.77
6	วัฒนธรรม-ประเพณี	3.20	6	Human Interest	0.67
7	สถาบัน-องค์กร	2.20	7	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.34
8	สตรี	1.95	8	กีฬา	0.00
9	เศรษฐกิจ	1.66	9	ปฎิทิน-มหัศจรรย์	0.00
10	บทบรรณาธิการ	1.62	10	การ์ตูน	0.00
11	สาธารณสุข-การแพทย์	0.97			11.72
12	บุคคล	0.82			
13	กฎหมาย	0.80			
14	เยาวชน	0.67			
15	อุบิโภคบริโภค	0.57			
16	สิ่งแวดล้อม	0.49			
17	การท่องเที่ยว	0.31			
18	การเกษตร	0.22			
19	แรงงาน	0.18			
20	คมนาคม	0.14			
21	วิทยาศาสตร์	0.14			
22	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	0.00			
		49.03			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	ภาพ	17.71
2	โฆษณา	12.99
3	ประกาศ	6.27
4	จดหมายจากผู้อ่าน	1.30
5	อื่นๆ	0.89
		39.16

ปี 2534

หากพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า เสนอข่าวหนัก 49.03 % ข่าวเบา 11.72 % โฆษณา 12.99 % ภาพ 17.71 % (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์และเนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 8.46 %

เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ ต่างประเทศ 16.13% ส่วนเนื้อหาที่พบน้อยที่สุดคือ คมนาคม และวิทยาศาสตร์ 0.14%

เนื้อหาที่ไม่ปรากฏคือ การ์ตูน ประวัติศาสตร์ กีฬา มหัตศวรรษ-ปาฏิหาริย์

ข่าวสารที่น่าเสนอในปี 2534 มีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และพงศาวดารถูกยกเลิกไป เนื่องจากการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เน้นในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และการศึกษามากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าได้ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขึ้นเป็นครั้งแรก ทั้งนี้เป็นไปตามนโยบายของคณะผู้จัดทำที่ต้องการเปิดโลกทัศน์ของผู้อ่านให้สามารถก้าวตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาประจำปี 2535

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหลัก	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	การเมือง	16.51	1	สังคมทั่วไป	4.09
2	ต่างประเทศ	7.53	2	สารคดี	2.05
3	การศึกษา	3.10	3	Human Interest	1.94
4	เศรษฐกิจ	2.79	4	อาชญากรรม	1.80
5	สังคม	2.74	5	ปกิณฑกะชีวิต	1.79
6	บทบรรณาธิการ	2.05	6	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	0.61
7	เยาวชน	1.76	7	กีฬา	0.34
8	บุคคล	1.48	8	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.22
9	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	1.15	9	ปาฏิหาริย์-มหัศจรรย์	0.09
10	วัฒนธรรม-ประเพณี	1.11	10	การ์ตูน	0.00
11	กฎหมาย	0.96			12.93
12	สตรี	0.69			
13	อุปโลกบรีโลก	0.56			
14	สิ่งแวดล้อม	0.55			
15	สาธารณสุข-การแพทย์	0.53			
16	สถาบัน-องค์กร	0.35			
17	คมนาคม	0.15			
18	แรงงาน	0.15			
19	การเกษตร	0.03			
20	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	0.00			
21	วิทยาศาสตร์	0.00			
22	การท่องเที่ยว	0.00			
		44.19			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	ภาพ	19.26
2	โฆษณา	17.55
3	ประกาศ	5.84
4	จดหมายจากผู้อ่าน	0.17
5	อื่นๆ	0.06
		42.88

ปี 2535

หากพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า เสนอข่าวหนัก 44.19 % ข่าวเบา 12.93 % โฆษณา 17.55 % ภาพ 19.26 % อื่นๆ (จดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์และ เนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 6.07 %

เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ การเมือง การปกครอง 16.51% ส่วนเนื้อหาที่พบน้อยที่สุดคือ การเกษตร.03%

เนื้อหาที่ไม่ปรากฏคือ การ์ตูน ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การท่องเที่ยว

ข่าวสารที่น่าเสนอในปี 2535 มีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ เนื้อหาเกี่ยวกับ ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม มีปริมาณลดลง เนื่องจากการปรับเปลี่ยนแนวเนื้อหาของ "ทางนำ" ที่ต้องการมุ่งเน้นการเป็นหนังสือพิมพ์สำหรับการรายงานสถานการณ์ปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่ชาวไทยมุสลิมควรรู้ เพื่อที่จะสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกนี้ได้เหมาะสม เช่น เรื่องการประหยัดพลังงาน การวิเคราะห์สภาวะการลงทุนในภาคใต้ตามนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาล เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11: แสดงประเภทและปริมาณเนื้อหาปี 2526 - 2535

ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวหนัก	%	ลำดับ	เนื้อหาประเภทข่าวเบา	%
1	ต่างประเทศ	11.95	1	สังคมทั่วไป	4.09
2	การเมือง	7.15	2	สารคดี	2.36
3	ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม	6.17	3	ศิลปะ ภาพยนตร์ กลอนกวี เรื่องสั้น	1.90
4	สังคม	3.83	4	อาชญากรรม	1.21
5	บุคคล	3.54	5	ปกิณกะชีวิต	0.78
6	วัฒนธรรม-ประเพณี	3.48	6	Human Interest	0.56
7	การศึกษา	3.13	7	การ์ตูน	0.51
8	สตรี	2.55	8	กีฬา	0.30
9	เยาวชน	2.42	9	อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	0.28
10	เศรษฐกิจ	2.16	10	ปาฏิหาริย์-มหัศจรรย์	0.15
11	สถาบัน-องค์กร	2.15			12.14
12	บทบรรณาธิการ	1.68			
13	ประวัติศาสตร์-พงศาวดาร	1.06			
14	สาธารณสุข-การแพทย์	1.05			
15	กฎหมาย	0.68			
16	วิทยาศาสตร์	0.57			
17	อุปกคบริโภค	0.50			
18	การเกษตร	0.18			
19	สิ่งแวดล้อม	0.17			
20	แรงงาน	0.11			
21	คมนาคม	0.10			
22	การท่องเที่ยว	0.10			
		54.73			

ลำดับ	เนื้อหาประเภทอื่นๆ	%
1	ภาพ	16.36
2	โฆษณา	11.10
3	ประกาศ	4.05
4	จดหมายจากผู้อ่าน	1.02
5	อื่นๆ	0.60
		33.13

เนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ “ทางนำ” ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ทำการศึกษานี้ พบว่ามีเนื้อหาประเภทข่าวหน้า 54.73 % ข่าวเบา 12.14% โฆษณา 11.10% ภาพ 16.36% อื่นๆ (จัดหมายจากผู้อ่าน ประกาศของหนังสือพิมพ์ และเนื้อหาที่จัดประเภทไม่ได้) 5.67 %

เนื้อหาที่น่าสนใจในปริมาณมากที่สุดคือ ต่างประเทศ (โลกมุสลิม 11.95%) เนื้อหาที่เสนอรองลงมาคือการเมือง 7.15% ศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม 6.17% สังคมทั่วไป 4.09% สังคม 3.83% ส่วนเนื้อหาที่มีการนำเสนอน้อยที่สุดคือ คมναคมและการท่องเที่ยวในปริมาณพื้นที่เท่ากันคือ 0.10 %

อภิปรายผล

จากข้อมูลตัวเลขของเนื้อหาแต่ละประเภทที่นำมาแจกแจงแล้วนั้น สามารถจัดแบ่งเนื้อหาได้ 2 ลักษณะคือ

1. เนื้อหาที่ “ทางนำ” ให้ความสำคัญนำเสนออย่างต่อเนื่อง
2. เนื้อหาที่เสนอตามสถานการณ์

เนื้อหาที่ “ทางนำ” ให้ความสำคัญนำเสนออย่างต่อเนื่อง

เนื้อหาประเภทนี้ได้แก่ ข่าวต่างประเทศ การเมือง ศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม สังคมทั่วไป สังคม บุคคล วัฒนธรรม-ประเพณี การศึกษา สตรี เยาวชน เศรษฐกิจ สถาบัน-องค์กร เนื้อหาประเภทนี้จะเสนอมากกว่าเนื้อหาประเภทอื่นๆ และพบอย่างต่อเนื่องตลอด 10 ปี เนื่องจากข่าวสารเหล่านี้เป็นความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในสังคมมุสลิมตลอดเวลา ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ “ทางนำ” ต้องคงไว้ไม่เปลี่ยนแปลง เนื้อหาประเภทนี้ค่อนข้างมีคุณค่าของข่าวสูง มักปรากฏอยู่ในหน้าหนึ่งหรือหน้าประจำ หรือเป็นบทความที่ใช้พื้นที่ในการนำเสนอมาก ซึ่งประเภทเนื้อหาที่เด่นๆ เหล่านี้จะขอนำมาอภิปรายถึงดังต่อไปนี้

ต่างประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า การเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศตลอดระยะเวลา 10 ปี มีจำนวนสูงที่สุดคือ 11.95% (ไม่เปรียบเทียบับประเภทภาพ ซึ่งมีจำนวนรวม 16.36%) และยังพบว่าพื้นที่ในการเสนอข่าวต่างประเทศตั้งแต่ปี 2526-2535 เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ มีจำนวนสูงที่สุดของเนื้อหาในแต่ละปี ยกเว้นเพียงปี 2531 2532 และ 2535 ซึ่งข่าวต่างประเทศเสนอมากเป็นอันดับสองรองจากข่าวการเมือง-การปกครอง จากข้อมูลดังกล่าวจัดได้ว่า หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง

เนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศในหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ส่วนมากเป็น ข่าวสารเกี่ยวกับโลกมุสลิมคือ มีจำนวนถึง 99.74% ในขณะที่ข่าวต่างประเทศทั่วไปที่ไม่เกี่ยวกับโลกมุสลิม มีอยู่เพียง 0.03% ข่าวสารต่างประเทศจะถูกจัดไว้ใน section "โลกมุสลิม"

ประเด็นของเนื้อหาที่น่าสนใจ

หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ให้ความสำคัญกับการเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับโลกมุสลิมทั้งในส่วนที่เป็นข่าวและบทความในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เนื้อหาส่วนใหญ่ที่น่าสนใจสามารถประมวลได้ดังนี้

- ประเด็นความขัดแย้งทางการเมือง เนื้อหาส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศที่มีมุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อยความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศมุสลิมด้วยกัน ความขัดแย้งระหว่างซุนนีอานาจ ลัทธิ อุดมการณ์แบบตะวันตก จักรวรรดินิยมหรือคอมมิวนิสต์กับอิสลาม

ความขัดแย้งทางการเมืองในหลายคราว ได้นำไปสู่ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ จนถึงการทำสงครามระหว่างกัน

- ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่ออิสลาม เป็นข่าวสารของกลุ่มคนทำงานเพื่อนำประชาชนทั้งมวลสู่หลักคำสอนและอุดมคติเดียวกันคือ อิสลาม ซึ่งเป็นอุดมคติที่ตั้งอยู่บนความยุติธรรมและสันติสุข การเคลื่อนไหวในลักษณะนี้เป็นการทำงานในระดับสากล ปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปในกลุ่มประเทศมุสลิม

- เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ไปในประเทศโลกมุสลิม เช่น การเข้ารับอิสลาม การสร้างมัสยิด การพัฒนาสังคม และคุณภาพชีวิต เป็นต้น

สำหรับแหล่งข่าวในการเสนอข่าวสารโลกมุสลิม เกิดจากการประมวลจากแหล่งข่าว 2 ด้านคือ แหล่งข่าวจากตะวันตก เช่น วารสาร Newsweek, Times, Far Eastern Economic Review, Asiaweek, หนังสือพิมพ์ U.S.A Today และแหล่งข่าวจากกลุ่มประเทศมุสลิม เช่น Saudi Gazette, Riyad News, Arabia (ประเทศซาอุดีอาระเบีย), Al Nadah (มาเลเซีย), The Crescent International, Impact International (ของชาวมุสลิมในอังกฤษ), The Guardian (อินเดีย), วารสาร Student Islamic Movement of India (S.I.M), Kayhan International, Tehran Times (อิหร่าน), Khalej Times (สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์), Gulf News (ประเทศแถบอ่าว Persia), รายงานข่าวจากสถานทูตประเทศมุสลิมประจำประเทศไทย, นักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เช่น อัล-อัสฮัร กรุงโคโร ประเทศอียิปต์ เป็นต้น

แง่มุมของข่าวสารโลกมุสลิมที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" จะเป็นด้านที่แตกต่างจากที่พบเห็นในหนังสือพิมพ์ที่เป็นกระแสหลักของสังคม กล่าวคือ ข่าวสารที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ต่างๆ ไปจะเป็นข่าวสารที่ได้จากสำนักข่าวต่างประเทศ ที่สำคัญๆ ของสื่อมวลชนตะวันตกคือ สำนักข่าวเอพี (AP- Associated Press) เอเอฟพี (AFP- Agence France Press) ยูพีไอ (UPI- United Press International) และรอยเตอร์ (Reuter) ซึ่ง "... จะมีอคติต่อมุสลิมและกลุ่มอุดมการณ์อื่นๆ ในหลายๆ ด้าน...และไม่ค่อยให้เนื้อที่เพียงพอและสมดุลแก่อิสลามและโลกมุสลิม..."(Abdullah,1988: 23-24) ด้วยเหตุนี้ข่าวเกี่ยวกับมุสลิมจึงเป็นข่าวที่เกิดจากการมองมุสลิมด้านเดียวด้วยสายตาของคนตะวันตก และในบางครั้งมีการบิดเบือน ซึ่งอาจจะเป็นผลจากลัทธิล่าอาณานิคมมากกว่าจะเป็นความรู้สึกที่ไม่ดีของนักเขียนเอง ยิ่งไปกว่านั้นโดยอาชีพแล้วเป็น

ไปไม่ได้ที่ใครจะสามารถรอบรู้เรื่องทุกอย่างที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์อย่างถูกต้อง และในระยะสั้น นอกจากนี้แล้วก็ยังไม่เห็นเหตุผลด้วยที่จะหวังให้ผู้ที่ไม่ได้มองอิสลามและโลกมุสลิมเหมือนกับมุสลิมเขียนเรื่องเกี่ยวกับอิสลามอย่างจริงจัง หรือในลักษณะที่มุสลิมชอบ (เพ็งอ้าง)

การเสนอข่าวสารในโลกมุสลิมของหนังสือพิมพ์ “ทางนำ” กล่าวได้ว่าเป็นการสร้างสมดุทางข่าวสารให้ผู้คนทั่วไป รวมทั้งมุสลิมในประเทศไทยได้รับรู้ โลกทัศน์ เป้าหมาย อุดมการณ์ของอิสลาม รวมถึงปัญหาของชาวมุสลิมที่ไม่เป็นข่าวในสังคมโลก เช่น การลุกขึ้นสู้ของมุสลิมจีนในซินเกียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อแยกตนเป็นอิสราภาพได้ถูกรัฐบาลจีนสังหารกว่า 50 คน ด้วยข้อหากบฏ เป็นต้น (ทางนำ กุมภาพันธ์ 2534, ปักษ์แรก : 5)

นอกจากนี้ การเสนอข่าวสารในโลกมุสลิมของหนังสือพิมพ์ “ทางนำ” ยังสะท้อนเหตุการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวมุสลิม ด้วยทัศนะของชาวมุสลิม เช่น กรณีการเข้ายึดครองดินแดนปาเลสไตน์ของชาวมุสลิมโดยไม่ชอบธรรม โดยทหารอิสราเอลเมื่อปี 2491 ภายใต้การสนับสนุนของสหรัฐอเมริกาและชาติยุโรป เป็นเหตุให้ชาวปาเลสไตน์นับแสนคนต้องอพยพไปอยู่ในประเทศจอร์แดน เขตฉนวนกาซา บริเวณฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจอร์แดน และประเทศอาหรับอื่นๆ ซึ่งตลอดเวลาที่ผ่านมา อิสราเอลได้ใช้นโยบายแข็งกร้าวทุกวิถีทางต่อชาวปาเลสไตน์ เพื่อทำลายความเข้มแข็งและเอกลักษณ์ของชาวปาเลสไตน์อย่างโหดเหี้ยม ทำให้ชาวปาเลสไตน์ลุกขึ้นต่อต้านอิสราเอลในรูปแบบต่างๆ อย่างสุดชีวิตโดยตลอด

ในกรณีเช่นนี้ การรายงานข่าวของตะวันตก มักหลีกเลี่ยงความจริง ปกปิดข่าว สร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน พยายามให้เห็นภาพทางบวกที่อิสราเอลทำการละเมิดต่อชาวปาเลสไตน์ว่า อิสราเอลและสหรัฐอเมริกาเป็นพวกไฝสันติและก่อให้เกิดสันติภาพ

กรณีเดียวกันนี้ หนังสือพิมพ์มุสลิมสะท้อนให้เห็นว่า ชาวปาเลสไตน์เป็นฝ่ายถูกกระทำอย่างไร้ความยุติธรรม พร้อมทั้งให้ข้อมูลสาเหตุของปัญหา ตลอดจนความไม่จริงใจที่จะเข้าแก้ไขขององค์การสหประชาชาติ และเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาว่างจริงจัง

การเสนอข่าวในโลกมุสลิมทั้งในด้านที่เป็นประเด็นขัดแย้งทางการเมือง การเคลื่อนไหวของขบวนการอิสลาม ตลอดจนข่าวสารต่างๆ ไปในกลุ่มประเทศมุสลิมนั้น เป็นไปตามนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่กำหนดไว้ว่า "...ต้องการทำหน้าที่สื่อมวลชนมุสลิม เผยแพร่ข้อเท็จจริงทั้งในประเทศและต่างประเทศ สนับสนุนการนำหลักการอิสลามมาปฏิบัติ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนใดของโลก..." (ทางนำ, กันยายน 2531 : 17)

การเมือง การปกครอง

จากการวิจัยพบว่า ข่าวสารด้านการเมืองการปกครองที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ตลอดเวลา 10 ปี มีปริมาณการนำเสนอคิดเป็นพื้นที่(คอลัมน์นิ้ว) สูงเป็นอันดับสองรองจากข่าวสารในโลกมุสลิม คือ 7.15 % (โลกมุสลิม 11.95 %) เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละปี เนื้อหาด้านการเมืองการปกครองไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ในช่วงที่เหตุการณ์ปกติข่าวสารด้านนี้จะอยู่ในช่วง 1.30 - 5.72 %)

ประเด็นของเนื้อหาที่นำเสนอ

- ผลกระทบที่ชาวไทยมุสลิมได้รับจากนโยบายของรัฐ เช่น โครงการเปลี่ยนชื่อคน ไทยมุสลิมและสถานที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นิยมตั้งชื่อภาษาอาหรับ หรือภาษามลายูให้เป็นภาษาไทย ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อต้องการให้มีการใช้ภาษาไทยมากขึ้น ซึ่งทำให้ชาวไทยมุสลิมรู้สึกเหมือนถูกกลืนวัฒนธรรม หรือปัญหาการตั้งพระพุทธรูปในโรงเรียนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีนักเรียนมุสลิมอยู่เป็นจำนวนมาก ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ของรัฐจนกลายเป็นประเด็นทางการเมืองที่รัฐบาลต้องเข้ามาแก้ไข

- การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายการปกครองของรัฐบาล เช่น โครงการฮาร์บับัน บารู หรือ โครงการเพื่อพัฒนาความหวังใหม่ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่กับ

ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี รวมทั้งข่าวคราวการสร้างสัมพันธ์กับมวลชนของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้เข้าใจนโยบายราชการและรับทราบปัญหาในพื้นที่ตลอดจนวิถีชีวิตของชาวบ้าน

- ชาวเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ได้แก่การรายงานความเคลื่อนไหวในช่วงการเลือกตั้ง นับตั้งแต่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร ส.ส. ชาวไทยมุสลิม การแนะนำผู้สมัคร ส.ส. การวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็นของผู้ที่จะมาเป็นตัวแทนของชาวไทยมุสลิม การกระตุ้นให้ชาวไทยมุสลิมตื่นตัวไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเน้นย้ำไม่ให้มีการซื้อขายเสียง

- การเมืองตามกระแสสังคม เช่น วิกฤตการณ์ทางการเมืองในระดับประเทศ กรณี "พฤษภาทมิฬ" ปี 2535 หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ได้รายงานความเป็นไปของเหตุการณ์ดังกล่าวด้วยเช่นกัน

รวมทั้งการนำเสนอเหตุการณ์นี้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดชาวไทยมุสลิมเช่น สัมภาษณ์มุสลิมที่อยู่ในเหตุการณ์ รวบรวมรายชื่อมุสลิมที่เสียชีวิต ยกย่องวีรชนเดือนพฤษภาคม การแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ที่เกิดขึ้น เป็นต้น

- คดีทางการเมือง มักเป็นประเด็นที่ชาวไทยมุสลิมถูกจับและตั้งข้อหาที่มีการกระทำอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ และสร้างความแตกแยกภายในชาติ เช่น คดีมีสยิดกรือเซะ ซึ่งชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ชุมนุมเรียกร้องให้กรมศิลปากรถอนทะเบียนการเป็นโบราณสถานออกเสีย เพื่อที่ประชาชนจะได้ใช้ประกอบพิธีทางศาสนา ผู้นำการชุมนุมในครั้งนี้ถูกจับกุม

การเสนอข่าวสารในประเด็นเหล่านี้ จะเสนอในลักษณะข่าวตาม (Follow News) เริ่มต้นตั้งแต่การจับกุม การตั้งข้อหา การหาทนาย การขึ้นศาล การพิพากษา ระหว่างนั้นก็มีการให้ข้อมูลเบื้องหน้าเบื้องหลังข่าว อธิบายตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรวมถึงการนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัวของผู้ต้องหาในลักษณะของสารคดีข่าว

การเสนอเนื้อหาด้านการเมือง การปกครอง มีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นเด่นชัดคือในปี 2528 - 2529 ข่าวสารด้านการเมืองเพิ่มขึ้นจากปี 2526 - 2527 คือเพิ่มจาก 4.5 % (2526) และ 1.30 % (2527) เป็น 8.84 % (2528) และ 11.63 % (2529) ทั้งนี้เนื่องจากในปี 2528-2529 เกิดเหตุการณ์การเมืองสืบเนื่องจากการใช้นโยบายของรัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลักการทางศาสนา และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมหลายเหตุการณ์ในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น นโยบายการคุมกำเนิด การเปลี่ยนชื่อชาวไทยมุสลิมและสถานที่ต่างๆ ในพื้นที่จากภาษาอาหรับและภาษามลายูที่คนในท้องถิ่นนิยมใช้กัน ให้เป็นภาษาไทย สร้างความรู้สึกหวาดระแวงแก่ประชาชนชาวไทยมุสลิมว่ารัฐกำลังจะผสมกลมกลืนวัฒนธรรมของตน การไม่อนุญาตให้มีการตั้งโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเพิ่มขึ้น การไม่ได้รับสิทธิในการแต่งการด้วยชุด "ฮิญาบ" (การแต่งการมิดชิดตามหลักการอิสลาม) ของสตรีไทยมุสลิม นโยบายการตั้งพระพุทธรูปในเขตที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่เป็นจำนวนมากของกระทรวงศึกษาธิการ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อหลักการอิสลาม และวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตของชาวบ้านจนบานปลายเป็นประเด็นทางการเมือง มีการชุมนุมประท้วงเรียกร้องให้รัฐบาลเข้าแก้ไขปัญหา แม้กระทั่งสถาบันหลักของชาวไทยมุสลิม คือสำนักจุฬาราชมนตรีต้องออกคำปราศรัย แถลงการณ์แสดงท่าทีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางภาคใต้ในเวลานั้น เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ทุกฝ่าย รวมถึงแม่ทัพภาคที่ 4 ต้องเข้ามามีส่วนร่วมเจรจาไกล่เกลี่ย และยุติปัญหาร่วมกับศอ.บต

เนื้อหาในช่วงนี้นอกจากการรายงานข่าวที่เกิดขึ้นแล้ว ในหน้าหนังสือพิมพ์ยังเต็มไปด้วยบทความเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา แสดงความไม่เห็นด้วยคัดค้านนโยบายของรัฐ ทั้งที่ผู้อ่านส่งมา และของหนังสือพิมพ์เอง จึงทำให้ข่าวสารการเมืองการปกครองมีปริมาณพื้นที่เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ในปี 2529มีการเลือกตั้งในระดับประเทศข่าวและบทความมีเป็นจำนวนมาก ทั้งช่วงก่อนการเลือกตั้งและหลังเลือกตั้ง ก่อนเลือกตั้งมีการเสนอข่าวกิจกรรมความเคลื่อนไหวของผู้สมัครส.ส. ประกาศรายชื่อผู้สมัครที่เป็นมุสลิมทั่วประเทศ รวมถึงบทความอีกเป็นจำนวนมาก เช่น บทสัมภาษณ์ผู้สมัคร ส.ส. รายงานการอภิปราย "มุสลิมกับการเมืองไทย" บทความ

แสดงความคิดเห็น "คำสัญญาของนักการเมือง" บทความแนะนำ "จะเลือกใครดี" บทความสะท้อนสังคม "ขอทานบรรดาศักดิ์ ยุคเลือกผู้แทน" บทความให้ความรู้ "มุสลิมกับสิทธิทางการเมือง" "การเมืองในอดีต"

ภายหลังการเลือกตั้งมีการประกาศชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมีการเสนอพรายงานจากการสัมมนา ส.ส. ใหม่ เรื่อง "บทบาท ส.ส. มุสลิม" รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองให้กับ ส.ส.มุสลิม

เหตุการณ์ทางการเมืองในปี 2529 ที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งสืบเนื่องจากการเลือกตั้ง คือ เรื่องที่กระทรวงมหาดไทย ตีความว่า อิหม่าม คอเต็บ บิลาล ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนสังคมมุสลิมตามท้องที่ต่างๆ ว่าเป็นนักบวชนิกพรด ไม่มีสิทธิในการเลือกตั้ง ส.ส. จึงทำให้เกิดการฟ้องร้องกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อทวงสิทธิ์ดังกล่าว เหตุการณ์ได้ยืดเยื้อไปตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ได้ติดตามเสนอข่าวนี้อย่างต่อเนื่อง

จากสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากตามที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เนื้อหาด้านการเมือง การปกครองในปี 2528 และ 2529 เพิ่มขึ้นจากปี 2526 และ 2527 อย่างมาก

นอกจากนี้พบว่าในปี 2530 เนื้อหาทางการเมืองการปกครองได้ลดลงอย่างมากคือ เหลือเพียง 1.39 % ทั้งนี้เป็นเพราะสถานการณ์ในภาคใต้ที่เกิดขึ้นในลักษณะที่กระทบต่อหลักศาสนาและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมได้คลี่คลายลงจนเหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ

ปี 2531 - 2532 เนื้อหาการเมือง การปกครอง เพิ่มขึ้นมากอีกครั้งหนึ่งคือ 11.07% และ 12.69% ตามลำดับกล่าวคือในปี 2531 มีการเลือกตั้งอีกครั้ง การเสนอข่าวสารเป็นไปในลักษณะเดียวกับปี 2529 นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์วุ่นวายที่เกิดเนื่องจากรองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ทำหนังสือแจกในโอกาสวันปีใหม่มีเนื้อหากระทบกับศาสนาอิสลาม จึงมีการนำเสนอเรื่องนี้ติดต่อกันหลายฉบับ

สำหรับในปี 2532 ประเด็นที่น่าเสนอจะเป็นการรายงานโครงการของรัฐบาล เพื่อแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งความไม่เข้าใจกัน ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตและสภาพเศรษฐกิจของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยนโยบาย "ฮาร์บับนารู" หรือโครงการเพื่อพัฒนาความหวังใหม่ ซึ่งฝ่ายปกครองจะมีแผนการดำเนินงานต่างๆ อย่างต่อเนื่องรวมถึงการอภิปรายสัมมนา เพื่อแก้ไขปัญหามาภาคใต้ ซึ่งหนังสือพิมพ์ก็นำเสนอตลอดทั้งปี รวมถึงบทความร่วมเสนอแนะการแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้ สะท้อนความรู้สึกของประชาชนต่อโครงการฮาร์บับนารู ประเมินผลโครงการเป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เนื้อหาการเมืองการปกครองในปีนี้มีมากกว่าปกติ

ปี 2535 มีเหตุการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญที่ทำให้การเสนอข่าวสารด้านการเมืองการปกครองเพิ่มสูงถึง 16.51 % นั่นคือกรณี "พฤษภาทมิฬ" ซึ่งหนังสือพิมพ์ได้เสนอเรื่องนี้ในปริมาณมากพอสมควร ทั้งในลักษณะของการรายงานเหตุการณ์ บทสัมภาษณ์ผู้อยู่ในเหตุการณ์ บทความวิจารณ์สถานการณ์การเมือง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จะจัดให้มีขึ้นภายหลังเหตุการณ์นองเลือดเดือนพฤษภาคมสงบลงอีกเป็นจำนวนมากเช่นกัน

ทางด้านสังคมมุสลิมในเวลานั้นได้เกิดคดีทางการเมืองขึ้นคือ "คดีมัสยิดกรือเซะ" ที่จังหวัดปัตตานี สืบเนื่องจากมุสลิมในภาคใต้ไม่สามารถเข้าไปประกอบพิธีทางศาสนาในมัสยิดดังกล่าวได้ เพราะกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนการเป็นโบราณสถานไว้ ชาวบ้านจึงชุมนุมเรียกร้องให้มีการถอนทะเบียนเสีย แต่สถานการณ์ถูกแปรเปลี่ยนไปเป็นเรื่องทางการเมือง เมื่อฝ่ายปกครองเข้าใจว่าเป็นการชุมนุมเคลื่อนไหวที่มีต่างชาติสนับสนุนเพื่อเผยแพร่ลัทธิการเมือง

ศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม

จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรมในหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ตั้งแต่ พ.ศ. 2526-2535 มีการนำเสนอมากเป็นอันดับสามรองจากเนื้อหาต่างประเทศและการ

เมือง การปกครอง คือ 6.17% ปีที่เสนอมากที่สุดคือ ปี 2529 (13.49%) ส่วนปีที่เสนอในปริมาณน้อยที่สุดคือ ปี 2535 (1.15%) การนำเสนอไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ช่วงปี 2526-2531 เนื้อหาประเภทนี้มีพื้นที่ในการเสนอค่อนข้างสูงคือ 7.41%-13.49% และนับตั้งแต่ปี 2532-2535 พื้นที่ลดลงเหลือ 1.15-4.28% กล่าวได้ว่าในระยะ 6 ปีแรก หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ให้ความสำคัญกับเนื้อหาประเภทนี้มากพอสมควร

ประเด็นของเนื้อหาที่นำเสนอ

- เรื่องราวที่เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนบทบัญญัติในคัมภีร์กุรอ่านหรือหะดีษ ซึ่งหมายถึง คำกล่าวของท่านศาสดามุฮัมมัดในหนังสือพิมพ์จะมีพื้นที่สำหรับเสนอโอองการของพระเจ้า โดยเฉพาะ บางคราวสลับกับคำสั่งสอนของศาสดา การเสนอมีทั้งอธิบาย ตีความหมายของบทบัญญัติ และไม่ได้มีการตีความ

- เนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรรมหรือกิจกรรมทางศาสนา เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับการละหมาด (นมัสการพระเจ้า) เนื้อหาเกี่ยวกับการถือศีลอด การไปประกอบพิธีฮัจย์ ส่วนมากจะเป็นการเสนอในลักษณะการให้ความรู้คือ ความสำคัญ คุณค่าของกิจกรรมเหล่านั้น

- บทความแนะนำ เรียกร้องสู่การประพฤติ ปฏิบัติดีตามครรลองของอิสลาม

- เนื้อหาที่ประเด็นกระทบต่อศาสนา เช่น การดูหมิ่นพระเจ้า โดยเขียนสัญลักษณ์รองเท้า อ่านว่า อัลลอฮ์ หรือกรณีการเขียนนิยายดูหมิ่นศาสนาอิสลามของชัลมานรุซดี นักเขียนชาวอังกฤษ เป็นต้น รวมถึงการประพฤติในหนทางที่แสดงให้เห็นถึงการนับถือสักการะสื่ออื่นเทียบเคียงพระเจ้า ซึ่งในหลักการอิสลามถือเป็นความผิดร้ายแรงถึงขั้นตักศาสนา เช่น รูปปั้น การพึ่งพาไสยศาสตร์

การเสนอข่าวสารประเภทนี้ มักเป็นไปในลักษณะสอดส่อง ตรวจสอบ รายงานความไม่ถูกต้องที่เกิดขึ้นในสังคมมุสลิมหรือพิจารณาอีกนัยหนึ่ง ถือว่าเป็นการสะท้อนให้เห็นสภาพสังคม

มุสลิมบางส่วนที่ขาดความเข้าใจในศาสนาที่ตนนับถือ

การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรมของหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" โดยภาพรวมแล้วสามารถกล่าวได้ว่า "ทางนำ" ให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาประเภทนี้พอสมควร ซึ่งจะเห็นได้ว่า เนื้อหาด้านศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม ตลอดเวลา 10 ปี มีปริมาณการเสนอมากเป็นอันดับสาม

การที่กล่าวว่า "ทางนำ" ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม นอกเหนือจากการพิจารณาปริมาณพื้นที่แล้ว สิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นการให้ความสำคัญต่อเนื้อหาดังกล่าวคือ การจัดวางตำแหน่งหน้าในหนังสือพิมพ์ โดยจัดหน้าศาสนาไว้คู่กับหน้าบทบรรณาธิการ ซึ่งตามหลักการทำหนังสือพิมพ์ถือว่า บทความในหน้าที่คู่กับบทบรรณาธิการจะเป็นบทความที่สำคัญ ในหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาไว้ในคอลัมน์ "อัล-กูราน" ต่อมาเปลี่ยนเป็น "ได้ร่วมทางนำ" และ "กูรานเพื่อชีวิต" ซึ่งคอลัมน์เหล่านี้จะเป็นการเสนอเกี่ยวกับบทบัญญัติในคัมภีร์กูราน โดยการนำเสนอจะมีทั้งการตีความ อธิบาย ให้ความหมายของโองการที่ยกมา บางครั้งก็ไม่ได้มีการอธิบาย เป็นแต่เพียงการคัดลอกโองการต่างๆ มาลงเท่านั้น

นอกจากนี้ในหน้าเดียวกันนั้น ยังประกอบไปด้วยบทความที่เกี่ยวข้องกับ หลักความศรัทธา เช่น เรื่อง "กุญแจดอกนี้ เปิดสวรรค์" ซึ่งชี้ให้เห็นถึงเหตุผลและความสำคัญของการแสดงความกตัญญูต่อพระเจ้า หรือ "มาเข้าหาอัลลอฮ์กัน" เป็นบทความที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า ว่าจะสมบูรณ์ได้ เมื่อเรามีความรู้สึกซึ่งและมั่นคงต่อพระเจ้า

ระยะแรกบทความในหน้านี ไม่มีชื่อคอลัมน์ประจำ ต่อมาปี พ.ศ. 2533 ได้ตั้งชื่อคอลัมน์ว่า "คุตบะฮ์วันศุกร์" เขียนโดยคอลัมน์นิสต์ประจำ คุณวิทยา วิเศษรัตน์ ลักษณะการนำเสนอจะออกไปในด้านคุณธรรม-จริยธรรม โดยอิงกับสถานการณ์ปัจจุบัน แล้วสอดแทรก การประพฤติปฏิบัติได้ ตามทัศนะของอิสลามลงไป

การนำเสนอเนื้อหาด้าน ศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม ตลอดระยะเวลา 10 ปี พบการเปลี่ยนแปลงดังนี้คือ

1. ปี 2526 - 2532 เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม มีการนำเสนอค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นนโยบายของคณะผู้จัดทำ "ทางนำ" ที่ต้องการจะเผยแพร่หลักการอิสลามผ่านทางหนังสือพิมพ์ผนวกเข้ากับความตื่นตัวของทีมงานที่ประสงค์จะให้ "ทางนำ" เป็นหนังสือพิมพ์ที่เปี่ยมไปด้วยเนื้อหาสาระมากที่สุดเท่าที่จะทำได้และ "ทางนำ" ในยุคแรกนี้ก็มีพื้นที่จำนวนหลายหน้า ที่สามารถรองรับความต่างๆ ได้มากมาย จึงปรากฏเนื้อหาประเภท ศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ไม่อาจแยกออกจากชีวิตของมุสลิมได้ เป็นจำนวนมากพอสมควร

นอกจากนี้ "ทางนำ" ยังได้รับความร่วมมือจากนักวิชาการและผู้รู้หลายท่าน ส่งข้อเขียนมาร่วมลงใน "ทางนำ" โดยเฉพาะในช่วงปีแรกที่ "ทางนำ" ออกสู่สังคม วงการมุสลิมโดยเฉพาะนักวิชาการตื่นตัวในความแปลกใหม่ ทางด้านเนื้อหา และรูปลักษณะของ "ทางนำ" ซึ่งแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ที่มีอยู่ในเวลานั้น จึงให้การสนับสนุนโดยส่งบทความทางวิชาการ ศาสนามาตีพิมพ์ จึงทำให้เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาในยุคนี้มีปริมาณค่อนข้างมาก

2 ปี 2533-2535 เนื้อหาด้านนี้ลดลงเนื่องจากในปี 2532 รัฐบาลมีแผนพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามโครงการ "ฮาร์บับนารู" หรือ "การพัฒนาเพื่อความหวังใหม่" ซึ่งเป็นนโยบายการปกครองที่มีเป้าหมาย เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจกันระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ โดยรัฐบาลหันมาเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพสังคม ให้กับประชาชนในพื้นที่ ในช่วงปี 2532 นี้ "ทางนำ" ได้ติดตามความเคลื่อนไหวของนโยบายดังกล่าวมาเสนออย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในปี 2533 หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ได้ปรับปรุงองค์การเข้าสู่รูปแบบธุรกิจ และลดต้นทุนการผลิตลง ด้วยการลดจำนวนหน้า เนื่องจากไม่สามารถขึ้นราคาหนังสือได้ เพราะเกรงว่าผู้อ่านจะไม่ให้การสนับสนุนต่อไป เมื่อจำนวนหน้าลดลง เนื้อหาต่างๆ จึงต้องลดลงไปตามความเหมาะสม และจัดลำดับความสำคัญที่สอดคล้องกับความเป็นไปของสภาพสังคม ซึ่งต้องการเสนอข่าวสารที่เปิดโลกทัศน์ของผู้อ่านให้กว้างขึ้น

สังคมทั่วไป

ข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสังคมมุสลิมต่างๆ ไปตลอดระยะเวลา 10 ปี ปรากฏในปริมาณที่มากพอสมควรคือ 4.09 % ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ไม่อาจจะละเลยได้ในหนังสือพิมพ์เฉพาะกลุ่ม ซึ่งผู้อ่านย่อมคาดหวังที่จะทราบความเคลื่อนไหวของสมาชิกในสังคม ซึ่งพวกเขาไม่สามารถรับรู้ได้จากสื่อทั่วไปที่มีอยู่ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

ข่าวสังคมทั่วไปปรากฏอยู่ในคอลัมน์ประจำชื่อ "คลื่นสังคม" ซึ่งมีลักษณะการนำเสนอเหมือนคอลัมน์ซุบซิบสังคม บุคคล ที่มีอยู่ในหนังสือพิมพ์กระแสหลักของสังคมนั่นเอง

เนื้อหาที่นำเสนอโดยมากเป็นข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่มองค์กรต่างๆ รายงานความเคลื่อนไหวของบุคคลสำคัญๆ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในวงสังคมมุสลิม การแสดงความยินดีกับความสำเร็จของบุคคล แจ้งข่าวมงคล การสูญเสียชีวิต รวมทั้งการเสียดสีวิพากษ์ วิจารณ์สังคม บ้างบางโอกาส คอลัมน์นี้เป็นเสมือนแหล่งกลางของข่าวประชาสัมพันธ์นั่นเอง

ข่าวสังคมทั่วไป นอกเหนือจากจะเสนอในคอลัมน์ประจำแล้ว ยังพบในรูปแบบของข่าวสั้น ข่าวย่อย ข่าวบริการ อีกด้วย

สังคม

ข่าวสารเกี่ยวกับสังคม นับเป็นเนื้อหาอีกประเภทหนึ่งที่หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ให้ความสำคัญในการนำเสนอ จากการศึกษพบว่าตลอดระยะเวลา 10 ปีข่าวสารประเภทนี้ถูกนำเสนอคิดเป็นพื้นที่ 3.83% เนื้อหาทางด้านสังคมมักเป็นประเด็นข่าวที่มีผลกระทบต่อมุสลิมในระดับส่วนรวม เช่น ปัญหาเสพติด ปัญหาการถูกเวนคืนที่ดิน ปัญหาการถูกลักที่ดินทำกิน ปัญหาความขัดแย้งทางด้านแนวคิดในการปฏิบัติศาสนา ปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย ปัญหาโสเภณีที่แฝงตัวไปกับคณะของผู้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อมุสลิมส่วนใหญ่ในสังคมให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย

และในบางกรณียังก่อให้เกิดความมัวหมองต่อภาพพจน์ของสังคมมุสลิมไทยโดยรวมด้วย เช่น กรณีขบวนการค้าโสเภณีทำการปลอมแปลงหนังสือเดินทางเข้าประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยปลอมหลักฐานการเข้าเมืองว่า เป็นมุสลิมประสงค์จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ซึ่งเหตุการณ์นี้ทำให้ประเทศซาอุดีอาระเบียไม่พอใจประเทศไทย และทำให้สตรีไทยมุสลิมพลอยเสียภาพพจน์ไปกับเรื่องนี้ด้วย

บุคคล

การนำเสนอเนื้อหาประเภทบุคคล ตลอดระยะเวลา 10 ปี พบว่ามีการนำเสนอในปริมาณพื้นที่ 3.54%

เรื่องราวของบุคคลที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ประกอบด้วยเรื่องราวต่อไปนี้

- บันทึก ถ่ายทอด ชีวิตประวัติของปูชนียบุคคล ในเชิงยกย่องคุณประโยชน์ที่มีต่อสังคม เช่น สัมภาษณ์ นายเข้ม พรหมยงค์ อดีตจุฬาราชมนตรี เจ๊ะอับดุลลอฮ์ หลังปูเต๊ะ รัฐบุรุษอาวุโสคนหนึ่งของมุสลิม อดีต ส.ส. จังหวัดสตูล 5 สมัย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ สมัยจอมพล ป. รัฐมนตรีช่วยกระทรวงสาธารณสุข สมัยพจน์ สารสิน เป็นต้น
- บุคคลตามกระแสข่าว ในลักษณะคนเป็นข่าว เช่น เข้ารับตำแหน่งใหม่ ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นำเสนอในลักษณะแนะนำภูมิหลัง
- บุคคลที่น่าสนใจ เช่น ประสบความสำเร็จทางธุรกิจ เช่น สัมภาษณ์สตรีมุสลิมผู้เป็นเจ้าของกิจการผลิตน้ำปลา นักเรียนไทยคนแรกในมหาวิทยาลัย อัลอัซฮัร ประเทศอียิปต์ เป็นต้น
- บุคคลสำคัญ ซึ่งเป็นที่รู้จักในวงสังคม โดยมากเป็นการกล่าวถึงชีวิตส่วนตัว การต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จในชีวิต

วัฒนธรรม-ประเพณี

เนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม-ประเพณี ตลอดระยะเวลา 10 ปี พบว่า นำเสนอ คิดเป็นพื้นที่ 3.48% ประเด็นที่มีการนำเสนอเป็นจำนวนมากที่สุด จะเป็นประเด็นความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายรัฐบาลที่กระทบต่อวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีไทยมุสลิม การไม่อนุญาตให้ตั้งชื่อเป็นภาษาอาหรับตามคตินิยมของชาวมุสลิม การเปลี่ยนชื่อสถานที่ เส้นทางคมนาคมต่างๆ จากภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่นที่ประชาชนในเขต 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เป็นภาษาไทย

ประเด็นความขัดแย้งทางวัฒนธรรมนับเป็นข่าวใหญ่ทางหน้าหนังสือพิมพ์ เพราะวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของมุสลิมมีความสัมพันธ์หรือมีที่มาจากหลักการทางศาสนา ดังนั้นเมื่อมีเหตุการณ์กระทบต่อวัฒนธรรมคราใด “ทางนำ” จะให้ความสำคัญเสนอทั้งในรูปของข่าว บทความ แสดงความคิดเห็น บทวิเคราะห์สถานการณ์รวมทั้งบทบรรณาธิการ อย่างจริงจัง และที่สำคัญปัญหาดังกล่าวนี้โดยเฉพาะเรื่องการแต่งกายของสตรีไทยมุสลิมเป็นปัญหาที่ดำรงอยู่ยาวนานนับ 10 ปี ซึ่งหนังสือพิมพ์ “ทางนำ” เป็นอีกสถาบันหนึ่งในสังคมมุสลิมที่ได้ต่อสู้เรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมให้แก่สตรีมุสลิมทั้งหลาย ผ่านทางหน้าหนังสือพิมพ์ เนื้อหาประเภทนี้จึงปรากฏอยู่ใน “ทางนำ” อย่างต่อเนื่อง ส่วนปริมาณการนำเสนอจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่าเป็นช่วงวิกฤติของปัญหา หรือเป็นช่วงที่ปัญหาได้รับการแก้ไขผ่อนปรน

นอกเหนือจากประเด็นความขัดแย้งแล้ว การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี ยังมีแง่มุมของการสร้างสรรค์จรโลงจิตใจอยู่บ้าง แม้จะไม่มากนัก เช่น การสะท้อนวิถีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับมัสยิด เรื่องราวเกี่ยวกับงานเฉลิมฉลองวันสำคัญทางศาสนา ข่าวคราวความเคลื่อนไหวในการจัดงานประจำปีที่สำคัญๆ นั่นคืองานฉลองคล้ายวันเกิดของท่านศาสดามุฮัมมัด ที่รู้จักกันว่า “งานเมาลิด”

การศึกษา

การศึกษา เป็นเนื้อหาที่เสนอ คิดเป็นพื้นที่ 3.13% เนื้อหาประเภทนี้ในแต่ละปีไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างแตกต่างกันมากนัก

ประเด็นของเนื้อหาที่นำเสนอ

1. การศึกษาภาคสามัญ การนำเสนอเนื้อหาในภาคสามัญนี้หมายถึง การเสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน ซึ่งเน้นวิชาการด้านสายสามัญเป็นหลัก ข่าวคราวที่เสนอสามารถแยกย่อยได้ดังนี้

1.1 กิจกรรมความเคลื่อนไหวในโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม นั่นคือโรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย อยู่ในกรุงเทพมหานคร เนื้อหาที่เสนอมักเป็นกิจกรรมของนักเรียน สมาคมผู้ปกครองและครู การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การปรับปรุงระบบการเรียนการสอน และกิจกรรมภายในโรงเรียนให้อยู่ในรูปแบบแห่งอิสลาม

1.2 การติดตามสอดส่องหลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนต่างๆไปที่อาจส่งผลกระทบต่อหลักการอิสลาม เช่น ข่าว "ร.ร.สตูลวุ่น ชาวบ้านหวั่นอาหารกลางวันมี "หมู" ปน" "ครุฑนครฯ มั่วป้ายสีอิสลาม" "ครูสุราษฎร์บีบ น.ร.กราบรูปปั้นทั้งน้ำตา"

2. การศึกษาภาควิทยาศาสตร์ เป็นระบบการศึกษาที่เน้นการศึกษาด้านศาสนาเป็นสำคัญ จัดโดยภาคเอกชน สถาบันเหล่านี้เรียกกันว่า "โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม" บางแห่งจะจัดสอนแต่ด้านศาสนาเพียงอย่างเดียว ส่วนบางแห่งจะสอนทั้งภาคศาสนา วิชาสามัญและสายวิชาชีพควบคู่กันไป สถาบันประเภทนี้ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประชาชนในพื้นที่นิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถาบันดังกล่าว เนื่องจากการจัดการศึกษามีความสอดคล้องกับศาสนาและวัฒนธรรมอิสลามมากกว่าโรงเรียนของรัฐบาล

เนื้อหาที่เสนอมักเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การอบรมผู้บริหารและครู การช่วยเหลือฐานะครูสอนศาสนา การพัฒนาระบบการวัดผลและการประเมินผล การพัฒนาระบบการบริหาร การของบประมาณสนับสนุนการศึกษา การขยายการศึกษา ปัญหาการเรียนการสอน เป็นต้น

การเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยมุสลิมนี้ “ทางนำ” ยังได้แสดงออกในรูปของบทความแสดงความคิดเห็น บทความเชิงเสนอแนะ บทความวิชาการ อาทิเช่น “กองทุนสงเคราะห์ครูสอนศาสนาใครรับผิดชอบ” “โรงเรียนบ้านกาตอง อีกมุมหนึ่งของการศึกษาเพื่อสังคมประชาธิปไตย” “สอนศาสนาอิสลามอย่างไรจึงจะมีชีวิตชีวา” “บทบาทนักศึกษาศาสนาในทศวรรษแห่งการฟื้นฟูอิสลาม” “ครูสอนศาสนากับการดูแลความประพฤติของนักเรียน” “บุคลิกภาพและสุขภาพของครูสอนศาสนา”

3. อื่นๆ เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับการให้ทุนการศึกษา การสัมมนา อบรมในแวดวงการศึกษ สัมภาษณ์นักเรียนดีเด่นในด้านต่างๆ เป็นต้น

สตรี

เนื้อหาเกี่ยวกับสตรีเป็นเรื่องราวที่คงอยู่ในหนังสือพิมพ์ “ทางนำ” ตลอดระยะเวลา 10 ปี ปริมาณที่นำเสนอคิดเป็นพื้นที่ 2.55% เนื้อหาที่น่าสนใจโดยมาก เป็นเรื่องที่ชี้ให้เห็นคุณค่า ยกย่องสตรี ที่ปฏิบัติตามหลักการอิสลาม โดยเฉพาะเรื่องการแต่งกายตามหลักการอิสลาม ซึ่งเป็นสิ่งที่สตรีมุสลิมในประเทศไทย เรียกร้องสิทธิดังกล่าว เพื่อปฏิบัติตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด ส่วนเรื่องอื่นๆ ที่นำเสนอ อาทิ

- หน้าที่ของสตรีมุสลิมต่อครอบครัวและสังคม
- กิจกรรมของกลุ่ม-องค์กรสตรีเพื่อให้ทราบสิทธิประโยชน์ของตน เช่น สิทธิของผู้หญิงในการเลือกคู่ครอง สิทธิของแม่หม้าย เป็นต้น

- ปกิณกะชีวิตของสตรี เช่น ชีวิตของสตรีที่สามีย้ายในสงครามปกป้องศาสนา นักข่าวสาวกับการทำข่าวสงคราม

- ผู้หญิงเก่ง เช่น หญิงที่ออกรบในสงครามเช่นเดียวกับชายชาติทหาร

จากการศึกษาไม่พบการนำเสนอในเรื่องฟุ่มเฟือย ไร้สาระ เช่น แฟชั่น เครื่องสำอาง การประกวดความงาม ซุบซิบ หรือภาพของสตรีมุสลิมในชุดโปเปลือยตามที่ได้เห็นทั่วไปในหนังสือพิมพ์กระแสหลักของสังคม

เนื้อหาที่เสนอเกี่ยวกับสตรีในหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" สะท้อนให้เห็นว่าสตรีที่มีคุณค่าในทัศนะของอิสลามคือสตรีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์สังคม อบรมสมาชิกในครอบครัวให้ดำเนินชีวิตตามครรลองของอิสลาม เป็นผู้เฝ้าหาความรู้อย่างไม่หยุดยั้ง และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักการอิสลาม

เยาวชน

เยาวชนเป็นกลุ่มบุคคลที่หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ให้ความสำคัญนำเสนอข่าวคราวอย่างต่อเนื่อง เนื้อหาที่เสนอคิดเป็นพื้นที่ 2.42% เรื่องราวของเยาวชนที่ปรากฏใน "ทางนำ" แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

1. เยาวชนระดับเด็กเล็ก-นักเรียนมัธยม
2. เยาวชนระดับนักศึกษา กลุ่ม-องค์กร

เยาวชนระดับเด็กเล็ก-นักเรียนมัธยม เรื่องราวของเยาวชนกลุ่มนี้จะถูกจัดอยู่ในหน้าประจำคือ หน้าเยาวชน เรื่องที่เสนอมักเกี่ยวกับเยาวชนซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีสนใจในหลักการอิสลาม การอบรมสั่งสอนให้ความรู้พื้นฐานทางศาสนา จริยธรรม คุณธรรม วัฒนธรรมอิสลาม

เกมส์ทายศัพท์ภาษาอาหรับ นิทานที่มีคติสอนใจ ประมวลวาดภาพ ฯลฯ ซึ่งการนำเสนอจะใช้ภาษาที่ง่าย ๆ มีภาพการ์ตูนประกอบ เหมาะแก่วัยของเด็ก

นอกเหนือจากเนื้อหาที่ปรากฏในหน้าประจำแล้ว เรื่องของเยาวชนยังปรากฏอยู่ในส่วนที่เป็นข่าว หรือบทความ ตามสถานการณ์อีกด้วย ข่าวสารเกี่ยวกับเยาวชนในระดับนี้สามารถแจกแจงได้ดังนี้

- กิจกรรมทั่วไป เช่น การเข้าค่ายอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ซึ่งเป็นโครงการที่จัดขึ้นทุกฤดูร้อน เพื่อให้เพื่อให้ความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับอิสลามแก่เยาวชนมุสลิมในช่วงปิดภาคเรียน ซึ่งข่าวสารในลักษณะนี้จะนำเสนอทุกปี ทั้งในแง่การรายงานให้ทราบถึงรายชื่อโรงเรียนหรือสถาบันที่จัดกิจกรรมดังกล่าว ตลอดจนมีบทความหรือสารคดีข่าว เกี่ยวกับการเข้าค่ายอบรมของเยาวชน เป็นต้น

- ข่าวและบทความสะท้อนปัญหาเยาวชนในสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในหลักอิสลาม

- เยาวชนคนเก่ง เช่น นักเรียนสอบ Entrance ได้ที่ 1 ของประเทศ จิตรกรตัวน้อย ได้รับรางวัลระดับโลก เป็นต้น

- แนวทางการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย

เยาวชนระดับนักศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญและมีบทบาทการทำกิจกรรมเพื่อสังคมมุสลิมพอสมควร นักศึกษามุสลิมตามสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะรวมตัวกันเป็นชมรมนักศึกษามุสลิมประจำสถาบัน เช่น ชมรมนักศึกษามุสลิมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีสมาคมนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมเป็นผู้ทำหน้าที่องค์กรกลางประสานงาน

หนังสือพิมพ์จะเสนอกิจกรรมความเคลื่อนไหวต่างๆ ขององค์กรนักศึกษา เช่น การเลือกตั้งกรรมการ การออกค่ายอาสาพัฒนา การประชุมองค์การนักศึกษาระหว่างประเทศ เป็นต้น รวมทั้งบทความวิพากษ์แนวทางการทำงานของเยาวชนเหล่านี้ด้วย

เศรษฐกิจ

“ทางนำ” ได้ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่า ตลอดระยะเวลา 10 ปี เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจนำเสนอ คิดเป็นพื้นที่ 4.28%

ประเด็นของเนื้อหาที่นำเสนอ

1. ข้อมูลข่าวสารในระดับแผนงาน หรือนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีความเกี่ยวข้องกับชาวไทยมุสลิม ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลขั้นพื้นฐานสำหรับผู้อ่านในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ “เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้” ซึ่งเริ่มดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2535 เป็นโครงการที่มุ่งพัฒนา ส่งเสริมการลงทุน และขยายการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะ

2. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจในกลุ่มสังคมชาวไทยมุสลิม ได้แก่

2.1 ข่าวความเคลื่อนไหวในแวดวงธุรกิจ เช่น ข่าว “นักธุรกิจมุสลิมทั่วทิศระดมสัมมนาการค้า” “กลุ่มธุรกิจรวมพลังตั้งบริษัทมุสลิม” “ธุรกิจฮัจญ์ฉวยโอกาสค้ากำไรเกินควร” “มุสลิมกุมเนื้อส่งออก” เป็นต้น รวมทั้งบทสัมภาษณ์นักธุรกิจชาวไทยมุสลิมผู้ประสบความสำเร็จ เช่น บทสัมภาษณ์ “ผู้ก่อตั้งบริษัทผลิตอาหารกระป๋อง” “ผู้ทำงานด้านส่งออกแรงงานไทย” “เจ้าของโรงงาหน้าปาล์มมุสลิมแห่งแรกในประเทศไทย” เป็นต้น

2.2 บทความเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เช่น บทวิเคราะห์เรื่อง “ธุรกิจมุสลิมโดนคุมกำเนิดอีกแล้ว” บทวิจารณ์เรื่อง “คำถามถึงท่านเศรษฐี เศรษฐกิจของมุสลิมเมื่อไรจะท้อเสีย

ที่” บทรายงานเรื่อง “มุสลิมกับเศรษฐกิจ” เป็นต้น รวมถึงคอลัมน์แนะนำในการประกอบธุรกิจ ประเภทต่างๆ เช่น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจการเลี้ยงกุ้ง การทำวุ้นจากสาหร่ายทะเล เป็นต้น

3. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศมุสลิม เช่น ข่าว “มาเลเซียเปิดธนาคารไม่มีดอกเบี้ย” “ยุ่นจับมืออิหร่านซื้อน้ำมันแทนโอเปค” “อาหรับปล่อยเงินกู้ไม่มีดอกเบี้ย” “อิหร่านชวนโลกมุสลิมตั้งประชาคมเศรษฐกิจ” รวมถึงข่าวความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มประเทศมุสลิมกับประเทศไทยด้วยเช่น “ปตท.เซ็นสัญญาซื้อน้ำมันคูเวต” “ซาอุดีอาระเบียซื้อเรือประมงไทย” “อิหร่านขอซื้อข้าวจากไทย” เป็นต้น

4. บทความในลักษณะเศรษฐกิจตามหลักการอิสลาม เช่น “เป้าหมายเศรษฐกิจอิสลาม” “แบบฉบับการค้าในอิสลาม” “ระบอบเศรษฐกิจในอิสลาม” “อันตวายใกล้ดอกเบี้ย” “ช่องทางทำบุญ” เป็นต้น

การเสนอเนื้อหาด้านเศรษฐกิจตลอดเวลา 10 ปี มีการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจดังนี้

1. ปี 2526 ข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจปรากฏสูงถึง 4.28% เนื่องจาก “ทางนำ” ได้จัดหน้าสำหรับข่าวเศรษฐกิจไว้โดยเฉพาะ ประกอบกับในบางฉบับมีบทความด้านเศรษฐกิจเข้ามาเสริมด้วย
2. ปี 2527-2531 ข่าวสารด้านเศรษฐกิจลดลงบ้างเนื่องจาก หน้าเศรษฐกิจถูกยกเลิกไป โดยเนื้อหาประเภทนี้จะปรากฏในหน้าข่าวในประเทศ และคอลัมน์ประจำ “จับทิศธุรกิจ”
3. ปี 2532-2535 เนื้อหาด้านเศรษฐกิจ มีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจาก ปี 2532 “ทางนำ” ได้เริ่มหน้าข่าวเศรษฐกิจขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการฮาร์บับนารู ซึ่งเป็นโครงการที่ต้องการแก้ไขปัญหาความไม่ไว้วางใจกันระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของโครงการดังกล่าวคือ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ประกอบกับในปี 2535 รัฐบาลได้มีนโยบายพิเศษเพื่อเร่งรัดการเติบโตด้านเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ามาเสริมด้วย จึงทำให้ข่าวสารด้านนี้ปรากฏเป็นจำนวนมาก

สถาบัน-องค์กร

ในสังคมมุสลิมประกอบด้วยกลุ่ม องค์กร สถาบันต่างๆ จำนวนมาก ที่รวมตัวกันทำงานนำอิสลามไปสู่เป้าหมาย เพื่อสังคมมุสลิมตามความถนัด ความสามารถของกลุ่ม องค์กร เหล่านี้มีตั้งแต่ระดับนักศึกษา เยาวชน กลุ่มสาขาอาชีพต่างๆ จนถึงองค์กรระหว่างประเทศตลอดระยะเวลา 10 ปี เนื้อหาประเภทนี้นำเสนอในปริมาณพื้นที่ 2.15%

ข่าวสารที่เสนอมีทั้งการรายงานความเคลื่อนไหว การดำเนินงาน กิจกรรมขององค์กร รวมทั้งการสะท้อนปัญหา การวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของกลุ่ม ความขัดแย้งภายในองค์กร ความไม่เป็นเอกภาพในการร่วมมือประสานงานกันระหว่างองค์กร บทบรรณาธิการบางตอนต่อไปนี้สะท้อนทัศนะของ “ทางนำ” ที่มีต่อกลุ่มคนทำงานเพื่ออิสลาม

การทำงานเพื่ออิสลามนี้จะต้องยึดถือว่าทุกสิ่งทุกอย่างเราตั้งใจทำเพื่ออิสลาม เพื่อหวังความโปรดปรานจากอัลลอฮ์(ช.บ.) ไม่ได้หวังความเตตาปรนนี้หรือกำลังใจจากมนุษย์หน้า ไหนทั้งสิ้น เมื่อผิดหวังขึ้นก็เป็นสัญญาณให้เรานึกถึงการทดสอบจากพระองค์ และรีบลุกขึ้นสร้างกำลังใจปรับทิศการทำงานต่อไปโดยยึดกุมเป้าหมายหลักไว้ให้มั่น ผู้ที่จะทำงานเพื่ออิสลาม จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องสำคัญนี้เป็นเบื้องต้นแรก ถ้าไม่ยึดมั่นแนวความคิดนี้กิจกรรมจะดำเนินสู่เป้าหมายได้ยาก

ต้องระลึกอยู่เสมอว่าผู้ที่ทำงานในองค์กรมุสลิมจะต้องเฝ้าหาความรู้ทางโลก และทางธรรมควบคู่กันอยู่เสมอ เพื่อให้ทันโลกทันเกมต่อศัตรูอิสลามและการทำกิจกรรมในทรรศนะอิสลามนั้นไม่ใช่เรื่องสมัครเล่น ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้ทำกิจกรรมอิสลามจำเป็นต้องทำตัวเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีในวันนี้ และพร้อมที่จะเป็นความหวังของนักกิจกรรมรุ่นต่อมาในวันหน้าอีกด้วย

ในด้านการปฏิบัติงานนั้น การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ และบทบาทการทำงานขององค์กรมุสลิมแต่ละองค์กรมิให้มีการก้าวท้าวหน้าที่ในการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน เพื่อสู่จุดมุ่งหมายเดียวกันนั้นก็เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะต้องเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทบกระทั่งระหว่างองค์กร สร้างปัญหาอุปสรรค มิรู้จบ ซึ่งมีเป็นผลดีต่อการทำกิจกรรมร่วมกันแต่ประการใด(ทางนำ, เมษายน 2528, ปีที่แรก :3)

ประเภทเนื้อหาที่เสนอตามสถานการณ์

หมายถึงเนื้อหาที่ “ทางนำ” ไม่ได้ให้ความสำคัญในการนำเสนอเท่าไรนัก ขึ้นอยู่กับนโยบาย หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวเนื้อหาไปเรื่อยๆ ตามความเหมาะสม เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งบางปีก็มีคอลัมน์เกี่ยวกับกฎหมายที่ควรรู้อยู่ 2-3 ฉบับ แล้วก็เงียบหายไป หรือเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ก็ไม่เสนอทุกฉบับมีบ้างขาดหายไปบ้าง หรือแม้แต่เนื้อหาประเภทข่าวเบาอย่าง กีฬา ปกิณกะคดี การ์ตูน ก็ไม่ใช่จุดเน้นของ “ทางนำ”

นอกจากนี้การเสนอเนื้อหาบางประเภทก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในสังคมกล่าวคือในช่วงปี 2532 รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชื่อโครงการ “ฮาร์บับนารู” หรือ “โครงการเพื่อพัฒนาความหวังใหม่” ในระยะนี้ข่าวประเภทการพัฒนาจะปรากฏขึ้น ซึ่งแต่เดิมก่อนหน้านี้แทบจะไม่พบเลย ประเภทข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการฮาร์บับนารู เช่น ข่าวสาธารณสุข-การแพทย์ สิ่งแวดล้อม คมนาคม แรงงาน การเกษตร การท่องเที่ยว ซึ่งข่าวสารประเภทนี้ โดยมากเป็นข่าวแจก ข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของรัฐบาล ไม่ได้เป็นข่าวใหญ่ที่มีผลกระทบต่อสังคมในระดับกว้างเท่ากับข่าวประเภทแรก เนื้อหาประเภทนี้จึงปรากฏในหน้าใน ไม่พบเป็นข่าวหน้าหนึ่ง ข่าวสารดังกล่าว เช่น ข่าวเกี่ยวกับการตั้งงบประมาณสำหรับโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร หน่วยงานสาธารณสุขออกตรวจสุขภาพของประชาชน โครงการตัดถนนเข้าหมู่บ้าน ข่าวพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

โดยภาพรวมจะเห็นว่า “ทางนำ” เป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวหนักมากกว่าข่าวเบาทุกปี
สามารถจัดได้ว่า “ทางนำ” คือหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นคุณภาพ(Quality Newspaper)

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย